

JALMARI FINNE



KILJ USTEN  
VALLANKUMOUS

OTAVA

KILJUSTEN VALLANKUMOUS



# KILJUSTEN VALLANKUMOUS

KIRJOITTANUT  
JALMARI FINNE

KUVITTANUT  
R. KOIVU

NELJÄS PAINOS



HELSINGISSÄ  
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA



näköispainos ntamo 2013

ISBN 978-952-215-409-5

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

[www.ntamo.net](http://www.ntamo.net)

Yhteistyössä

SUOMALAISEN  
KIRJAN  
MUSEO

Pukstaavi,

*Kustannusosakeyhtiö Otavan laakapaino  
Helsinki 1952*

## KILJUSET PANEVAT TOIMEEN VALLAN- KUMOUKSEN.

Kaikki, mitä Kiljusille tapahtui ja on tapahtunut, on ollut sattuman varassa. Aivan sattumalta he panivat toimeen vallankumouksenkin. He eivät laisinkaan sitä tarkoittaneet, niinkuin he eivät yleensä mitään tarkoittaneet, he toimittivat vallankumouksen noin vain ohimennen.

Kun kaikki on aina kerrottava ja selitettävä alusta, niin täytyy nytkin se tehdä.

Oli kesä ja Helsingissä vietettiin suurta, koko maata käsittävää urheilujuhlaa. Olihan Kiljusilla aina ollut tavatoman suuri innostus kaikkeen, mikä koskee urheilua, ja varmuudella voi sanoa, että he olivat maan parhaat juoksijat, puhumattakaan heidän muista ominaisuuksistaan. Kun he kuulivat urheilujuhlista, niin isä Kiljunen sanoi:

— Sinne me menemme!

Ja koko perhe vastasi yht'aikaa:

— Niin, sinne me menemme.

Kiljusethan menivät aina sinne, minne yksi heistä meni.

— Juhlaan on mentävä aina juhlamielellä! sanoi isä Kiljunen.

— Mitä sinä tuolla juhlamielellä tarkoitat? kysyi äiti Kiljunen.

— Sitä, että tietysti menemme sinne urheilemalla, koska urheilujuhlaan menemme.

— Hurraa, huusivat Mökö, Luru ja Plättä, ja kun Pulla

kuuli herrasväkensä huutavan, niin se osanotosta haukkua räkytti.

— Mutta millä tavalla me urheilemme? kysyi äiti Kiljunen.

— Tietysti turvaudumme siihen ominaisuuteen, joka meidät on tehnyt kuuluisiksi.

— Ettäkö kiljumme? kysyi Mökö.

— Onhan se meidän kuuluvin ominaisuutemme kylläkin, sanoi isä Kiljunen, mutta emme nyt sitä käytä, vaan me juoksemme. Me juoksemme koko tämän matkan kotoamme Helsinkiin asti.

Ja kun isä Kiljunen niin oli päättänyt, niin kaikki perheen jäsenet sen hyväksyivät.

— Emme me edeltäpäin mitään harjoitusta tarvitse, sanoi isä Kiljunen, koska olemme koko elämämme ajan vain juosseet.

Ja kun urheilujuhlan päivä lähestyi, niin pani Kiljusen herrasväki päätöksensä toimeen, he lähtivät juoksemaan Helsinkiä kohden. Ihmiset ällistyivät nähdessään tämän juoksevan lauman, jossa ensin lihava isä Kiljunen mennä pomppoili edellä, sitten äiti Kiljunen loikki hänen jäljestään, heitä seurasi Mökö hypellen oikein korkealle ja sitten Luru vaimonsa kanssa, sillä Luruhan oli mennyt naimisiin, he pitivät toisiaan kädestä kiinni, ja kun katseli heidän hyppyjään, olisi luullut heidän tanssivan jotain uudenaikaista tanssia. Heidän jäljessään tuli Plättä, joka nuoruudeninnossaan ei tyytynyt enää juoksemaan suoraan, koska matka siten olisi tullut liian lyhyeksi, vaan hyppeli tien toiselta reunalta toiselle. Hän se kaikkein merkellisimmältä koko joukossa näyttikin. Ja viimeksi tuli Pulla, joka hyppeli sekin iloissaan.

Mutta kun Kiljuset sattuivat tiellä näkemään ihmisiä, niin he pysähtyivät ja sanoivat:

— Lähtekää matkaan!



He lähtivät juoksemaan Helsinkiä kohden.



- Minne te menette? kysyttiin heiltä.
- Me menemme Helsinkiin urheilujuhille.

Niin hauskalta tämä joukko näytti ja niin innostuneelta, että into tarttui toisiinkin. Pian lähti naapureita heidän matkaansa. Eiväthän kaikki kylläkään juosseet, sillä eivät kaikki olleet yhtä norjia ja nokkelia kuin Kiljuset, mutta matkaan he lähtivät, ottivat hevosen ja rattaat ja ajoivat. Mutta paljon oli juoksijoitakin. Varsinkin nuoret yleensä käyttivät tätä keinoa ja monet monituiset lapset, joista tämä matka näytti huvittavalta. Ja kun ihmiset lähtivät, niin lähtivät tietysti eläimet myös, ja pian vilisi maantiellä kaikenlaista joukkoa. Siellä oli ihmisiä, oli miehiä ja naisia, oli ketteriä ukkoja ja akkojakin, ja varsinkin oli lapsia. Ja sitten oli keikkuvia lehmiä, oli kiitäviä sikoja porsaineen, oli puoliksi lennossa meneviä kukkoja ja kanoja ja oli sinne tänne hyppelviä kaniinejakin. Eräistä taloista tuli vaappuvia ankoja, tuli lampaita ja pässejä. Ja koko tämä mölisevä, ammuva kaakottava, röhkivä, kiljuva, ennen kaikkea muuta huutava ja kiljuva joukko ravasi nyt eteenpäin, niin että tomu pöllysi maantiellä.

Ja jota pitemmälle he menivät, sitä suuremmaksi joukko kasvoi. Ihmiset eivät enää kysyneetkään, minne mentiin. Kun he näkivät tuollaisen suuren joukon edessään, niin he uskoivat asian hyvään tarkoitukseen ja liittyivät heti mukaan. Ja kun maantie monesti kulkee aivan rautatien vartta, niin hämmästyivät junien kuljettajatkin niin tätä joukkoa, että pysäyttivät junan, ja silloin ihmiset lähtivät vaunuista maalle katsomaan tätä joukkoa. Ja pian olivat junat aivan tyhjiä ja kaikki ihmiset maantiellä juoksemassa yhdessä joukossa. Eiväthän kaikki enää tienneet, mitä varten juostiin, mutta mukana he olivat. Niinhän ihmiset juoksevat silloinkin, kun kuulevat tulipalon jossain olevan, vaikka eivät tiedä, onko se ehkä jo sammunut.

Tämä oli niitä suuria yhteisiä innostuksen hetkiä, joina

aina saadaan jotain aikaan ja joihin Suomen kansa aina on ollut kovin altis.

Mitä lähemmäksi Helsinkiä tultiin, sitä valtavammaksi tämä joukko kasvoi. Niin pitkälle kuin silmä saattoi kantaa, oli tie aivan mustanaan kansaa ja karjaa, oli juoksijoita ja oli rattailla ajavia.

Urheilujuhlat olivat alkaneet ja ihmiset istuivat paikoillaan hiljaisina ja juhlallisina, niinkuin heillä on tapana, kun etäältä alkoi kuulua kohinaa. Ensin ei varmuudella voitu päättää, mitä se oli, niin kummallinen oli tämä ääni. Toisinaan se tuntui ihmisten huudolta, oikein suuren joukon huudolta, mutta sitten olisi voinut lyödä vaikka vetoa siitä, että siellä tuotiin sikoja teurastettavaksi, niin kova kiljunta kuului äkkiä, tai että lehmät siellä tappelivat, sellainen mylvintä kuului ajoittain.

Ja saatiinhan pian tietää, mistä oli kysymys, kun joukko alkoi lähetä. Jo kaukaa näkyi isä Kiljunen, kun hän edellä juosta pomppoili, ja hänen jäljessään tulla loikki äiti Kiljunen ja sitten koko muu perhe. Ja heidän jaloissaan kovalla kyydillä aivan maata pitkin suuri lauma kukkoja ja kanoja.

Urheilukentällä syntyi täydellinen hämminki. Kilpailut päättyivät heti, ja kaikki ryntäsivät katsomaan näitä uusia tulokkaita. Ja kun tämä joukko läheni kenttää, joka on aidalla ympäröity, niin eihän sellainen suuri lauma voinut äkkiä mahtua portista, eräät kiipesivät aidalle, se kaatui painon alla ja silloin kiisi koko joukko kentälle, jonka se täytti.

Oli siinä yhdeksi kerraksi elämää ja sekamelskaa. Siinä oli kiljuvia ihmisiä, oli meluavia elukoita, ja kaikki juoksivat sinne ja tänne tietämättä, minne he oikeastaan asettuisivat ja mitä he tekisivät.

Mutta isä Kiljunen, joka ei koskaan ollut pelännyt suuria joukkoja ja joka oli tottunut siihen, että siellä, missä hän liikkui, aina oli kansaa, otti johdon käsiinsä. Hän nousi eräälle korokkeelle ja huusi. Ja kun isä Kiljunen kerran huusi

oikein voimainsa takaa, niin siitä kaikki ihmiset vaikenivat ja elukatkin äkkiä pysähtyivät, niin valtavan vaikutuksen teki tämä ääni. Se oli sellainen huuto, että ohitse kiitävä junakin hiukan heilahti. Kaikille muille olisi tällainen ääni ollut mahdoton, mutta isä Kiljunen oli isä Kiljunen ja hänen äänensä oli ainaisesta kiljumisesta saavuttanut aivan satumaisen suuren voiman.

— Hiljaa, huusi isä Kiljunen.

Ja sitten hän komensi kaikki asettumaan kentän laiduille ja ryhtyi omasta puolestaan urheiluja järjestämään.

Olihan siellä kuuluisia urheilijoita, oli sellaisia, jotka olivat olleet mukana olympialaisissa, oli niitä, jotka aina näkivät nimensä sanomalehdissä ja sen vuoksi uskoivat olevansa maassa kuuluisia. Mutta kun he näkivät Kiljuset, niin kyllä he heti tiesivät, etteivät he olleet maineessa mitään näihin verrattuina. Ja se oli kaunis piirre heissä, että he kerrankin tunsivat jonkun olevan heitä suuremman.

— Me elämme tasavallassa, sanoi isä Kiljunen sitten kun kaikki olivat asettuneet paikoilleen.

Siihen kaikki hurrasivat, sillä sen he kaikki tiesivät todeksi ja pitivät sitä hyvin tärkeänä asiana.

— Me ylpeilemme taidostamme, sanoi isä Kiljunen.

Ja taas hurrattiin, koska kansa aina mielellään hurraa, vaikka sillä ei ole syytäkään.

— Ja me tahdomme nostaa urheilun ennenarvaamattomaan täydellisyyteen! huusi isä Kiljunen.

Ja nyt kuului niin kova hurraahuuto, että sen yli ei isä Kiljusenkään ääni olisi kuulunut, sillä torvisoittokuntakin puhalsi silloin voimiensa takaa ja rumpali löi rumpuaan, niin että oli aivan kuin kanuunalla olisi ammuttu, sellainen voima hänellä oli ja niin vahva rumpu hänellä oli.

Ja nyt ryhtyi isä Kiljunen uudella tavalla järjestämään urheiluja. Hänen mielestään oli yhdenvertaisuuden vuoksi

# S U O M E N K A N S A N O M A T

## **K I L J U S E T**

---

Jalmari Finnen Kiljus-kirjat ovat vuosikymmeniä olleet Suomen kansan lempilapsia, ja vaikka ensimmäisen kirjan ilmestymisestä on kulunut jo yli neljäkymmentä vuotta, tuntuu lukijasta siltä kuin kuuluisa perhe ikinuorena eläisi keskuudessamme jossakin. Finne on tavoittanut juuri sen otteen, joka vie lapset — ja useimmat aikuisetkin — mukanaan. Kiljusen isoääninen ja kovaonninen herrasväki, isä ja äiti Kiljunen, pojat Mökö ja Luru, pikkusisar Plättä sekä villakoira Pulla seikkailevat niin hassunkurisen riemukkaasti, että lukija muistaa heidät vielä harmaapäänä vanhuksenakin.

Tässä koko sarja ja teosten 1. painoksen ilmestymisvuosi:

**Kiljusen herrasväki.** 1914. 9. painos. 88. sivua. Kuvittanut R. Rindell.

**Kiljusen herrasväen uudet seikkailut.** 1916. 9. painos. 69 sivua. Kuvittanut R. Rindell.

**Kiljusen herrasväki satumaassa.** 1916. 4. painos. 80 sivua. Kuvittanut R. Koivu.

**Kiljusen Plättä.** 1917. 6. painos. 69 sivua. Kuvittanut R. Rindell.

**Kiljusen herrasväki partiolaisina.** 1918. 5. painos. 84 sivua. Kuvittanut R. Rindell.

**Luru Kiljunen ja hänen Hömppänsä.** 1919. 4. painos. 67 sivua. Kuvittanut R. Rindell.

**Kiljusten vallankumous.** 1921. 4. painos. 54 sivua. Kuvittanut R. Koivu.

**Kiljuset palaavat.** 1925. 4. painos. 71 sivua. Kuvittanut R. Koivu.

O T A V A

